

Дата публікації

2013

Матеріали конференції

Іноземні мови у вищому навчальному закладі: теоретичні засади та прикладні аспекти: Матеріали Всеукраїнської науково-теоретичної конференції

Том

1

Страницы

91-93

Издатель

ВДПУ ім. Коцюбинського

Тетяна Менкова (Вінниця)

ЕКСТРАЛІНГВАЛЬНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ СУЧАСНОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ НІМЕЦЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОСПІЛЬНОТ

Формування словникового складу сучасного молодіжного сленгу є складним процесом, на який впливають не тільки лінгвальні, а й екстралінгвальні чинники (позамовні), – тобто всі ті стимули розвитку словникового складу, які відносяться до реалій, до реальної дійсності, в умовах якої здійснюється функціонування і розвиток конкретної мови або окремих її компонентів, насамперед, психологічні та соціальні, напр.: потреби молоді в спілкуванні, самозбереженні, саморозвитку, самовираженні; соціогенез вторинних потреб. Одні сленгізми молодь використовує місяцями, інші – десятиліттями. Чим це зумовлено? Як не дивно, одні і ті самі екстралінгвальні чинники дають поштовх до виникнення та до зникнення сленгізмів зі словникового складу молодіжного сленга української та німецької етноспільнот. Вони виходять з ужитку, так як більше не можуть виконувати поставлені перед ними задачі.

Сленг – поняття дуже широке відносно чинників і мотивів його використання. Давайте розглянемо найголовніші з них:

1. Можливість *компенсації мовної невпевненості* за допомогою імпровізації та відхилення від стандартизованих норм. За феноменом молодіжного сленгу з його численними неологізмами, підсиленими та

гіперболізованими виразами, вигуками, частками криється невпевненість та труднощі у користуванні мовним матеріалом, що виражається в систематичному порушенні традиційних норм. Напр.: вигуки захоплення — *кайф, вау, бенч, супер, кльово, кайф, йо, ніштяк (ніщак), чума*. Прояви такої «мовної невпевненості» спостерігаються у значній масі молодих носіїв мови [1, 34], напр.: *Weisst du? – Weißt du?* Чим більше сумнівів викликає у мовця його висловлювання, тим старанніше він намагається за допомогою використання даних слів досягти вищого ступеня достовірності [6, 32].

2. Спроба **вираження протесту** проти існуючих цінностей та умовностей світу дорослих. Носії сленгу мають намір протиставити свою мову офіційній, нормованій мові, висловити протест проти убогості мови світу дорослих задля дистанціювання від наявних у ньому вад. Досить цікавим для дослідження виявляється те, як молоді люди називають в обох етноспільнотах своїх батьків (Eltern): *Ellies, Erzeugerfraktion, Homes, Kohlenbeschaffer, Otzis, Dinos, шнурки; Vater: Alter, батя; Mutter: Mopsi, Mum, мутер, мазер*. Молодь не хоче вживати ті самі слова і звороти, якими користуються батьки та викладачі, так само, як не хоче і вдягатися традиційно [4, 142].

3. Чинник **потреби афективно-емоційного вираження** пояснюється психологічними особливостями представників даної вікової групи. Накопичена агресія виражається через конкретні дії або ж вербально. У цьому розумінні лексику молодіжного сленгу можна розглядати як альтернативу демонстрації негативних емоцій [3, 11]. У зв'язку з цим слід вказати також на гіпертрофовані почуття страху, розчарування, роздратування, захоплення, подиву, радості і незадоволення молодих людей, вплив яких сприяє широкому використанню гротескно-перебільшених та фігурально-асоціативних висловлювань [2, 58]. Напр.: *zombig, galaktisch, kosmisch, gigantisch – sehr schön, мінтяра – міліціонер*.

4. **Прагнення гри, інновації, експерименту з мовним матеріалом**. Молодіжний сленг виступає і як засіб вираження потреби в індивідуальній

оригінальності та творчості в процесі особистісного виокремлення. Зміна значень слів, смислові трансформації, жартівливі та несподівані ефекти, загальна тенденція до неофілії є ознаками лексики німецького та українського молодіжного сленгу [5, 20]. Напр.: *Zero problemo* – alles klar, *плуг* – людина з уповільненими розумовими рефlekсами; *плужити* – гальмувати, *закосити* – прикинутися.

5. Бажання за допомогою мови ***виокремитись з-поміж інших вікових груп*** та ***дистанціюватися від них***. Молодь відчуває потребу в своєму психологічному просторі, куди не мають доступу дорослі [4, 142]. Тенденція молоді до сепаратизму, поступове виокремлення молоді в сучасному суспільстві, їх відмежування від дорослих й одночасне поєднання їх у деяку «свою» групу, відслідковується не лише в українському суспільстві, а й у німецькому, що призводить до утвердження її як специфічної вікової групи з власними нормами, правилами поведінки, структурою відносин, колом інтересів, що, у свою чергу, виражається в її лексичному запасі відповідною системою мовних знаків, розуміння та активне вживання яких вказує на приналежність до даної групи. Через це сленг є одним з обов'язкових атрибутів групи й впливає на її оформлення.

Так, наприклад, сленгізм *super* почав масово використовуватись у Німеччині починаючи з 1980х років, але вже у 2000х він втратив головну ознаку, якою має володіти сленгізм. Це слово більше не було здатне справитись зі своєю задачею – виокремити молодь, як прошарок населення, забарвити висловлення емоційно і воно поступово перейшло з молодіжного сленгу у загальноновживану лексику. Так, приблизно, у 2003-2004 рр. з'явився сленгізм *supi*, який є скороченням від слова *super*, і який, в свою чергу, на той час був здатним відповідати вимогам суспільства та молоді зокрема.

Отже, вплив вказаних вище причин на розвиток молодіжного сленгу визначає наступні комунікативні переваги в порівнянні із загальнонаціональною мовою: конкретність, яскравість; економія мовних засобів; суб'єктивність висловлювань, що сприяє уникненню узагальнених

суджень; гнучкість, нестандартність, нехтування правилами на користь задоволення комунікативних цілей.

1. Henne H. Jugend und ihre Sprache: Darstellung, Materialien, Kritik.– Berlin; New York: de Gruyter, 1986. – 358 S.
2. Поздняков О. Екстралінгвальні чинники формування словникового складу сучасного німецького молодіжного сленгу //Наукові записки. Сер. Філології. – Вінниця: ВДПУ, 2008. – № 10. – С. 56-60.
3. Ehmman H. Voll konkret: das neuste Lexikon der Jugendsprache. – München: Beck, 2001. – 159 S.
4. Обухова В. М., Ковальова І. Б. Специфіка молодіжного жаргону //Гуманітарні науки. – 2007. – № 1. – С. 141-144.
5. Ehmman H. Affengeil: Ein Lexikon der Jugendsprache. – München: Beck. 1996. – 155 S.
6. Ehmman H. Jugendsprache und Dialekt: Regionalismen im Sprachgebrauch von Jugendlichen. – Opladen: Westdeutscher Verlag, 1992. – 252 S.